

Pojem koordinátor BOZP na staveništi se vyjasňuje

Část první

V úvodu **Vladimír Mílek**, předseda Společné vize, seznámil s výroční zprávou a nastínil cíle do budoucna. Společná vize byla MPSV určena jako řešitel projektu Metodika činností koordinátora BOZP na staveništi v ČR, který začíná 1. července 2010. Vyberou se minimálně tři druhy staveb (dopravní stavba, obchodní centrum, speciální stavba ze zdravotnictví), zpracuje se pilotní projekt, který pak bude představován na plánovaných workshopech. Na závěr r. 2011 se uspořádá konference, kde se budou prezentovat výsledky výzkumu. Další z vymezených cílů jsou propagační materiály, pilotní projekty na DVD, na webových stránkách, vzorový plán BOZP pro velké, střední a malé stavby. „Naším krédem je: Každý projekt musí být bezpečný k realizaci, bezpečný k užívání a bezpečný k údržbě,“ říká Vladimír Mílek.

Karel Škréta z Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i. (VÚBP) seznámil účastníky se svým pohledem na koordinátory. VÚBP sice není v přímém styku s koordinátory, nemá praktické zkušenosti s jejich dennodenními problémy, ale zabývá se zkoušením dočasných stavebních konstrukcí a to je téma velmi blízké. Rada dotazů na koordinátory chodí i na server BOZPinfo provozovaný VÚBP. Jeden podnik nemůže řešit všechny problémy koordinátorů, je potřeba spolupráce na všech úrovních a setkání Společné vize, kde se stýkají zástupci různých organizací, státních institucí, vysokých škol, jsou velmi prospěšná. Bohužel úrazy ve stavebnictví stále vedou, ukazuje se, že minimální doba na zavedení koordinátora je pět let a i v zahraničí, kde funkce koordinátora je daleko starší, jsou stále problémy.

Jakub Marek z VÚBP informoval o připravované Databázi mimořádných událostí, která by měla být přínosná hlavně z hlediska prevence. Do této databáze by se měly dostat mimořádné události - závažné pracovní úrazy, ale i skoronehody, provozní nebo jiné průmyslové havárie ze stavebnictví, chemického průmyslu, dopravy atd. Zaznamenávala by se tam informace o nehodovém ději, porušení předpisů, přijatých opatřeních, sankcích. Údaje do databáze by vkládaly samy společnosti. Názvy firem a konkrétní jména by se nezveřejňovala. Cílem není upozorňovat na chyby, ale poučit se z nich.

Věra Bláhová, členka Rady Společné vize, se zamýšlela nad četností koordinátora na stavbě. Jakým způsobem by měla být četnost koordinátora určena, závisí na zadavateli a jeho finančních možnostech. Za tři roky, co koordinátory máme, je to spíš pro zadavatele finanční zátěž, něco, co je obtěžuje a na koordinátora je vyvíjen tlak, aby dělal svoji práci formálně. Už víme, že plán BOZP je nedílnou součástí projektové dokumentace staveb, stavebník by se z něj měl dozvědět o rizikosti stavby, jestli charakter stavby vyžaduje nebo nevyžaduje koordinátora a v jaké četnosti by se tam měl pohybovat, aby splnil své zákonné povinnosti. Přestože jsou stavby každá naprosto jiná, minimální četnost bychom

měli definovat. Investor by se měl odrazit od ceny díla, měla by se zhodnotit rizikovost, počet zhotovitelů, charakter stavby. Související stavby, které jsou vedle sebe, mohou přinášet větší rizika, než kdyby byly každá zvlášť. Nikde není uvedeno, jak práci koordinátora dokládat. Koordinátor by měl vytvářet dokumentaci četnosti, měsíční zprávy, psát do stavebního deníku.

Návrh četnosti koordinátora na stavbě

Stavby do 20 mil. Kč investičních nákladů	1 x týdně
Stavby od 20 do 100 mil. Kč	1 x až 2x týdně
Stavby od 100 do 500 mil. Kč	3 x až denně
Stavby nad 500 mil Kč	denně 1 – více koordinátorů

Miroslav Kočí z firmy ConVision představil systém elektronické evidence osob na staveništi. Systém funguje přes internet, nejen stavbyvedoucí, ale i například subdodavatelé, mají přehled o přítomnosti osob na stavbě a mohou kontrolovat své podřízené. Systém je on-line, je možné tedy kdykoli vidět, kdo se na stavbě pohybuje.

Hynek Baran - zástupce Komory BOZP a PO v ČR – se ve své přednášce zabýval otázkou odbornosti a postavením koordinátora. Bylo by vhodné zapracovat do legislativy, aby měl koordinátor vzdělání ve stavebnictví, alespoň maturitu. A ti co vzdělání nemají, by odbornost měli prokázat dostatečnou praxí. V legislativě by se také mělo myslet na svépomocné stavebníky, kteří mohou dosáhnout na povinnost ustanovit koordinátora, aby tato povinnost byla dána například až od částky 3 mil. Kč nákladů. Mnohé můžeme také převzít ze zahraničí. Tam rozpočet stavby pamatuje na oblast BOZP asi 3 % z nákladů.

Část druhá

Jan Hrycek z firmy Grimo BOZP se v přednášce na téma Odměna činnosti koordinátora zamýšlel nad tím, jak vytvořit předpoklady pro zvýšení zodpovědnosti stavebníka. Jako problém vidí, že v ČR existuje minimum stavebníků, kteří nesou zodpovědnost za bezpečnost práce na stavbě. Probíhalo výběrové řízení na koordinátora ve velkém městě v republice a vyhrála firma, která nabízela na všechny stavby v tomto městě sumu měsíčního paušálu 980,- Kč. Kolikrát se asi koordinátor může za takovou částku objevit na stavbě? Momentálně řeší Společná vize návrh senátu týkající se odměny za činnost koordinátora. Podle něj by koordinátorovi měla za jeho činnost náležet úhrada v minimální výši 0,9 z nákladů vynaložených na realizaci stavby u staveb s náklady do 10 mil. a 0,4 z nákladů vynaložených na realizaci stavby u staveb s náklady nad 100 milionů.

Svatava Vachalová jako administrátor zkoušek z odborné způsobilosti se zúčastnila kulatého stolu se zástupci MPSV, kde se řešily požadavky na vzdělávání koordinátorů. Byli pozváni také zástupci akreditovaných společností (společností je celkem 11). Došli k názoru, že by se měly u všech akreditovaných společností sjednotit požadavky zkoušek na koordinátora. Doposud ústní zkoušky i písemné testy byly u každé společnosti jiné a vycházeli absolventi s různými znalostmi a dovednostmi. Snížil se také maximální počet uchazečů u zkoušky z 8 na 6. Dále se řešilo, zda-li je nutné opakování zkoušek po 5 letech nebo stačí pouze prokázat praxi. Uvažuje se o podobném systému jako u České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT), kde se musí inženýři celoživotně vzdělávat, musí se účastnit odborných seminářů a za dosažené vzdělání jsou hodnoceni body. Protože koordinátor se denně může setkat se složitými situacemi, potkává se také s různými národnostmi, měl by mít i komunikační dovednosti. Seminář tohoto druhu proběhl 9.6. v Olomouci a další jsou plánovány.

Jindřich Pater (ČKAIT) vidí zlepšení ve větší účasti na těchto setkáních u zástupců akreditovaných organizací a zástupců MPSV. Měla by se zlepšit legislativa, od vydání z. č. 309/2006 Sb. se až na pár vypadlých slůvek nic nezměnilo, přestože návrhy na změnu byly. Vazba mezi z. č. 309/2006 Sb. a stavebním zákonem je takřka nulová. Dnes je ve stavebním zákoně (z. č. 183/2006 Sb.) zmínka o koordinátorovi pouze v § 133, 153 a 157. Koordinátor by měl mít vyšší vzdělání a praxi, než je uvedeno v § 10 z. č. 309/2006 Sb. Udělování pokut na stavbě ze strany koordinátora, přestože je to se stavebníkem sjednáno smluvně, se nedoporučuje. Není to legislativně ošetřeno. Připravuje se novelizace vyhlášek o technických požadavcích na stavby, které by se měly soustředit do jedné vyhlášky.

O kontrolní činnosti na stavbách pohovořil **Zdeněk Neset**, vedoucí odboru stavebnictví ze Státního úřadu inspekce práce. Kontroly dodržování povinností z. č. 309/2006 Sb. byly do plánu kontrol zařazeny v r. 2008. Nejvíce byl porušován § 15 z. č. 309/2006 Sb. nedoručení oznámení o zahájení staveb, dále chybělo zpracování plánu BOZP před zahájením prací (tento problém se vyskytuje pořád), na 3. místě bylo nesplnění povinnosti určit koordinátora (§ 14 odst. 1). Také nebyly koordinátorovi předávány podklady a informace k jeho činnosti. V r. 2009 se situace změnila, tato oblast byla integrována do komplexního dodržování BOZP na staveništi. Snížil se počet zjištěných nedostatků, ale nedostatky zůstaly stejné – nedoručení oznámení o zahájení staveb, neurčení potřebného počtu koordinátorů a nezpracování plánu BOZP. Na konci roku 2009 se údaje ze všech inspektorátů shrnuly. Zjistilo se, že koordinátoři ve fázi přípravy nebyli určováni (pouze 10 % staveb, kdy byl určen koordinátor ve fázi projektové přípravy), osvědčení koordinátorů získali lidé, přestože ve stavebnictví nikdy nepracovali a nemají zkušenosti. Někdy koordinátor byl určen, ale zhotovitelé nebyli informováni, že koordinátor na stavbě působí. Další problém byl ve zpracování plánu BOZP – neodpovídal konkrétní stavbě. Koordinátoři také nedodržovali kontrolní dny.

Ze Slovenska z firmy BOZPO přijíždějí na pravidelná setkání Společné vize **Ján Donič** a **Marek Rolínek**. Seznámili účastníky se svými zkušenostmi s koordinací při dostavbě jaderné elektrárny v Mochovicích, kde působí cca 17 koordinátorů a bezpečnostních techniků. Jejich cílem je dosáhnout nulovou úrazovost. Pohybuje se tam až 5000 lidí denně, je tedy samozřejmostí, že na BOZP se podílí všichni, nejen koordinátor. Sankce se řeší na základě smluvních vztahů mezi dodavateli a stavebníky. Funguje systém žlutých a

červených karet jako ve fotbalu. V případě závažných porušení BOZP, lze zastavit i práci. Zajímavý je motivační systém – jednou měsíčně účastníci stavby odpovídají na otázky z oblasti BOZP a zúčastní se losování o věcnou cenu.

Pavel Svoboda – vedoucí katedry technologie staveb na fakultě stavební v Praze - informoval o novém studijním oboru Příprava, realizace a provoz staveb, který byl zahájen 29. září 2008. Do tohoto oboru je zařazena výuka BOZP a je o něj zájem. Absolventi oboru budou schopni provádět v praxi komplexní návrhy přípravy a organizace výstavby pro úspěšný průběh realizace nových projektů, a přípravy a řízení provozu údržby rekonstrukcí staveb a komplexních modernizací budov. Snaží se propojovat jednotlivé odbornosti. Například rizikové práce učí rizikový manažer z výstavby elektráren, inspektor práce informuje studenty, jak probíhají kontrolní procesy. 90 % studentů je už s praxí svázáno, hodně se ptají a dobře se s nimi spolupracuje. Vyučuje se také obor Řízení BOZP ve stavební firmě a na staveništi. Snahou je školit nejen stávající studenty, ale také připravovat projekty, které by vzdělávaly stavbyvedoucí, mistry. Probíhají kulaté stoly – setkání pedagogů a zástupců z praxe.

Závěrečné desatero:

1. **Koordinátor je mladou profesí, která si teprve získává své místo.**
2. **Četnost koordinátora na stavbě by se měla odvíjet od ceny díla, počtu zhotovitelů, rizikovosti, charakteru stavby.**
3. **Koordinátor, který na stavbě není alespoň jednou v týdnu, nemůže vykonávat práci zodpovědně.**
4. **Měla by být stanovena minimální odměna za činnost koordinátora.**
5. **Koordinátor, který nabízí levnou práci na drahé stavbě, nemusí pracovat dobře.**
6. **Mělo by se objevit v legislativě, aby koordinátor měl vzdělání ve stavebnictví.**
7. **Měly by se sjednotit požadavky na zkoušky koordinátorů u akreditovaných společností.**
8. **Plán BOZP je důležitý už pro přípravu stavby, ale bohužel často chybí.**
9. **Nutnost legislativních změn – více provázat stavební zákon se zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.**
10. **Za účelem zvýšení BOZP na stavbách lze zaměstnance i pozitivně motivovat, nejen sankcionovat.**

Zdroj: *Oborový portál BOZPinfo.cz*